Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 18.2.2016 (Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 26.02.2016 klo 11:15, muutettu 18.2.2016 puhelinkeskustelun perusteella 1.3.2016 klo 12:15 / HE 123/2015 vp / Asiantuntijapyyntö)

Bonusjärjestelmä hallituksen esityksessä liikennevakuutuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta käsittelee hallituksen esitystä liikennevakuutuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntoa on pyydetty erityisesti bonusjärjestelmän vaikutuksista kilpailun toteutumiseen.

Hallituksen esityksessä[1] on todettu, että: "vaatimus siitä, että vahinkohistorian tulee lähtökohtaisesti vaikuttaa vakuutusmaksuun eli käytännössä niin sanottu bonusjärjestelmä, ehdotetaan säilytettäväksi. Yksityishenkilöiden kohdalla vahinkohistoria tulee huomioida vakuutuksenottajan laadultaan ja käytöltään samanlaisen ajoneuvon vakuutusmaksussa. Tämä säilyy jatkossakin, mutta tämän rinnalle tuodaan vakuutusyhtiöille mahdollisuus ottaa vahinkohistoria laajemmin huomioon. Yhden ajoneuvon vahinkohistoria voidaan ottaa huomioon useamman ajoneuvon hinnoittelussa tai päinvastoin. Yritysajoneuvojen kohdalla vahinkohistorian huomioiminen ja hinnoittelu on ollut yritysajoneuvojen käytön ja laadun monimuotoisuudesta johtuen varsin sääntelemätöntä, eikä tähän ehdoteta muutosta. Yritysajoneuvojenkin osalta maksuperusteilta vaadittavia yleisperiaatteita tulee noudattaa. "

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on aiemmassa lausunnossaan kannattanut ehdotettua muutosta, koska esityksen voi odottaa lisäävän vakuutusyhtiöiden välistä kilpailua. Vahinkohistoriatietojen huomioimisen edellyttäminen lainsäädännössä voi olla lähtökohtaisesti perusteltua sen sisältämien kannustevaikutusten takia. Ehdotetun mukaiseen yksittäiseen vakuutussopimukseen liittyvän vahinkohistorian aiempaa laajempi huomiointi on markkinadynamiikan kannalta kannatettavaa. Asiakkaan hankkiessa useampia ajoneuvoja vahinkohistorian aiempaa laajempi huomiointi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vakuutusyhtiö voi jatkossa ulottaa asiakaskohtaisesti kertyneitä alennuksia uusiin ajoneuvohankintoihin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kuitenkin kannattaa mallia, jossa hinnoittelua ja alennusjärjestelmää avataan kilpailulle mahdollisimman paljon. Hinnoittelu ja siihen liittyvät alennusjärjestelmät ovat keskeinen kilpailukeino ja niiden avaamisen voidaan olettaa johtavan markkinoiden kilpailullisuuden lisääntymiseen. Kannatamme sääntelyn purkua keskeisen kilpailukeinon kohdalla. Jos asian valmistelussa on vaihtoehtona malli, jossa hinnoittelu vapautettaisiin siinä määrin, että vahinkohistoriaa ei joka tilanteessa olisi

[1] Luku 2.2. "Keskeiset ehdotukset" alakohta Vakuutusmaksut"

huomioitava vakiintuneella tavalla, vaan esimerkiksi uuden vahinkohistoriattoman asiakkaan lähtötilanne voisi olla ainakin periaatteellisella tasolla täysimääräinen alennus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää tällaista mallia kannatettavana.

Vuoden 2002 bonusasetusmuutoksen myötä vakuutusyhtiöillä on ollut mahdollisuus yhtiökohtaisiin eroihin bonuskäytännöissä (toteutuneissa hinnoitteluparametreissa). Fine on tehnyt vertailututkimuksen vuonna 2014 liikenne- ja kaskovakuutusten hinnoittelusta[2]. Tutkimuksen tulosten perusteella voi päätellä vakuutusyhtiöiden jossain määrin erilaistaneen bonuskäytäntöjään. Kuluttajan mahdollisuus vertailla tuotteita on merkityksellinen tekijä kilpailun toimivuudessa. Liikennevakuutuksen vakuutusturvan perustuessa lainsäädäntöön, asiakkaan vertailtavissa ovat vain hinnoittelutekijät.

Anne Rämö-Tervonen
erikoistutkija

[2] https://www.fine.fi/media/julkaisut-2014/liikenne-ja-kaskovakuutusten-hintavertailu-2014.pdf